

POSTANOWIENIE

Dnia 31 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie ze skargi Komitetu Wyborczego kandydata na Prezydenta RP X. Y.

na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej nr [...] z dnia 26 marca 2025 r. w sprawie odmowy przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy kandydata na Prezydenta RP X. Y. w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 18 maja 2025 r.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 31 marca 2025 r.,

oddala skargę.

Tomasz Demendecki Elżbieta Karska Marek Dobrowolski

UZASADNIENIE

Uchwałą nr [...] z dnia 26 marca 2025 r. Państwowa Komisja Wyborcza (dalej jako PKW) odmówiła przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego pod nazwą Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej X. Y. w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 18 maja 2025 r., z powodu niedołączenia do zawiadomienia co najmniej 1.000 podpisów obywateli mających prawo wybierania, popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców, co stanowi naruszenie art. 299 § 1 i 3 pkt 4 ustawy

z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz. U. z 2025 r., poz. 365; dalej jako k.wyb.).

W uzasadnieniu uchwały wyjaśniono, że do zawiadomienia z 24 marca 2025 r. o utworzeniu komitetu dołączono 55 kart wykazu podpisów obywateli popierających zgłoszenie kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W wyniku dokonanej weryfikacji wykazu podpisów stwierdzono, że do zawiadomienia dołączono 386 podpisów. W związku z niedołączeniem co najmniej 1 000 podpisów poparcia ich szczegółowa weryfikacja nie została przeprowadzona przez Państwową Komisję Wyborczą. Niemniej jednak zauważono, że przy żadnym podpisie nie została wskazana data udzielenia poparcia. Zatem żaden spośród 386 podpisów poparcia nie mógłby zostać uwzględniony z powodu niespełnienia wymogów Kodeksu wyborczego.

W dalszej kolejności PKW wyjaśniła, że po upływie terminu na dokonywanie zawiadomień usunięcie wady polegającej na przedłożeniu podpisów obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego, jest niedopuszczalne, a termin zawiadamiania o utworzeniu komitetów wyborczych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 18 maja 2025 r. upłynął 24 marca 2025 r. o godz. 16:15 (art. 299 § 4 w związku z art. 9 § 1 i 3 k.wyb.).

PKW stwierdziła także, że w zawiadomieniu o utworzeniu komitetu wyborczego wskazano nieprawidłowe, tj. niezgodne z adresem ujęcia w stałym obwodzie głosowania w Centralnym Rejestrze Wyborców, adresy zamieszkania trzech członków komitetu wyborczego (poz. 8, 9 i 14). Powyższe stanowi naruszenie art. 90 § 5 zdanie drugie w związku z art. 5 pkt 14 oraz art. 90 § 1 k.wyb. Zgodnie bowiem z powołanymi przepisami w zawiadomieniu o utworzeniu komitetu wyborczego podaje się imiona, nazwiska, adresy zamieszkania oraz numery ewidencyjne PESEL obywateli tworzących komitet wyborczy. Jak natomiast wynika z art. 5 pkt 14 k.wyb., ilekroć w Kodeksie wyborczym jest mowa o adresie zamieszkania należy przez to rozumieć adres, pod którym dana osoba faktycznie stale zamieszkuje i pod tym adresem ujęta jest w Centralnym Rejestrze Wyborców w stałym obwodzie głosowania zgodnie z adresem zameldowania na pobyt stały albo adresem stałego zamieszkania.

W rezultacie powyższego w związku z podaniem w zawiadomieniu o utworzeniu komitetu wyborczego oraz w oświadczeniu o utworzeniu komitetu wyborczego prawidłowych danych 13 obywateli, niespełniony został wymóg, o którym mowa w art. 90 § 1 k.wyb., zgodnie z którym komitet wyborczy w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej może zostać utworzony przez co najmniej 15 obywateli mających prawo wybierania.

Skargę na powyższą uchwałę złożyła W. T. – pełnomocnik Komitetu Wyborczego kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej X. Y.. W uzasadnieniu skargi zarzucono: brak równości w wyborach, brak możliwości prowadzenia kampanii wyborczej/agitacji, brak możliwości zbierania wymaganej prawem niezbędnej ilości podpisów, „do czego doprowadziło działanie, zaniechanie władzy ustawodawczej, wykonawczej, sądowniczej oraz przedstawicieli rządu obcego państwa, w tym przypadku E. M., głównego współpracownika Prezydenta USA D. T., będącego najbogatszym człowiekiem na świecie i zarazem właścicielem portalu X (wcześniej T.), osoby, która nielegalnie wpływa na wynik wyborów w innych krajach”.

Skarżący zarzucił, iż nie został wezwany do uzupełnienia braków formalnych zawiadomienia, choć PKW była zobowiązana do dokonania takiego wezwania, a następnie podniósł, że „organy państwowe, ktoś niezidentyfikowany, służby specjalne oraz E. M. podjęły się kolosalnych starań zmierzających do uniemożliwienia wyboru na Prezydenta Polski X.Y.. Między innymi w tym celu usunięto z W. informację o istnieniu partii [...], której Prezesem jest X. Y., czyniąc z niego niewiarygodnego człowieka, usuwając go z przestrzeni publicznej”. Skarżący podkreślił, że media nie wymieniają go wśród kandydatów na urząd Prezydenta RP, a E. M. „blokuje umieszczanie komentarzy zmyślając przekroczenie limitu dziennego umieszczania wpisów, postępując tak około 2-3 razy dziennie, czasem po 30 minutach mojej pracy”.

W dalszym toku wywodu skarżący wskazał na trudności z zebraniem wymaganej liczby podpisów na listach poparcia dla kandydata na Prezydenta RP, które wynikać mają w jego ocenie z obawy obywateli o ujawnienie swoich danych, takich jak adres zamieszkania czy numer PESEL, oraz zakwestionował obowiązujący dziś sposób zbierania głosów poparcia wskazując na pojawiające się

w przestrzeni publicznej głosi o potrzebie umożliwienia wyrażenia poparcia dla kandydatów w wyborach w formie elektronicznej. Skarżący podniósł, że „wybory nie są równe, bo papierowa forma zbierania podpisów, ta na ulicy, sprzyja tylko kilku osobom, tylko kilku partiom politycznym, tym największym. Skoro one mają od kilkunastu do prawie 80.000 członków, to zebranie dla nich wymaganych prawem 100.000 podpisów zajmuje kilka minut”.

PKW w złożonym stanowisku wniosła o oddalenie skargi jako bezzasadnej.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Zgodnie z art. 296 k.wyb. kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej zgłasza co najmniej 100.000 obywateli mających prawo wybierania do Sejmu, przy czym zgłoszenie musi być poparte podpisami zgłaszających. W imieniu obywateli, o których mowa w tym przepisie, czynności wyborcze wykonuje komitet wyborczy wyborców (art. 297 § 1 K.wyb.). Obywatele, których dotyczy art. 296 K.wyb., oświadczają na piśmie o utworzeniu komitetu wyborczego, podając swoje imiona i nazwiska, adresy zamieszkania i numery ewidencyjne PESEL (art. 297 § 6 K.wyb.). Z kolei w myśl art. 299 § 1 i 3 pkt 4 K.wyb. po zebraniu – zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 303 § 1 zdanie drugie pkt 3 K.wyb. – co najmniej 1.000 podpisów obywateli mających prawo wybierania do Sejmu i popierających kandydata, pełnomocnik wyborczy zawiadamia Państwową Komisję Wyborczą o utworzeniu komitetu wyborczego. Podpisy, o których mowa, stanowią część wymaganej liczby 100.000 podpisów obywateli popierających kandydata. Do zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego załącza się m.in. wykaz co najmniej 1.000 obywateli udzielających poparcia danemu kandydatowi. Zawiadomienie o utworzeniu komitetu wyborczego może być dokonane najpóźniej w 55 dniu przed dniem wyborów (art. 299 § 4 K.wyb.). Zgodnie z art. 303 § 1 zdanie drugie pkt 3 K.wyb. zgłoszenie kandydata powinno zawierać wykaz obywateli popierających zgłoszenie zawierający czytelne wskazanie imienia (imion) i nazwiska, adresu zamieszkania oraz numeru ewidencyjnego PESEL obywatela, który udziela poparcia, składającego na wykazie własnoręczny podpis; każda strona wykazu musi zawierać nazwę komitetu wyborczego zgłaszającego kandydata oraz

adnotację „Udzielam poparcia kandydatowi na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej [imię (imiona) i nazwisko kandydata] w wyborach zarządzonych na (dzień, miesiąc, rok)”. Jeżeli zawiadomienie, o którym mowa w art. 299 § 1 zdanie pierwsze K.wyb., wykazuje wady, Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 3 dni od dnia doręczenia zawiadomienia wzywa pełnomocnika wyborczego do ich usunięcia w terminie 3 dni od daty podania do publicznej wiadomości informacji o wadach zawiadomienia. W przypadku nieusunięcia wad w terminie Państwowa Komisja Wyborcza odmawia przyjęcia zawiadomienia. Postanowienie o odmowie przyjęcia zawiadomienia wraz z uzasadnieniem, podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości oraz doręcza się pełnomocnikowi wyborczemu (art. 97 § 2 K.wyb.).

Na podstawie § 2 postanowienia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 stycznia 2025 r. w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2025 r., poz. 48) datę wyborów wyznaczono na niedzielę 18 maja 2025 r., a to oznacza, że określony w kalendarzu wyborczym termin na dokonanie zawiadomienia Państwowej Komisji Wyborczej o utworzeniu komitetu wyborczego kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej upłynął w dniu 24 marca 2025 r. Niewątpliwie Komitet Wyborczy Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej X. Y. dochował terminu, o którym mowa w art. 299 § 4 K.wyb., bowiem pełnomocnik wyborczy tego komitetu w dniu 24 marca 2025 r. (tj. w ostatnim dniu terminu) przedłożył Państwowej Komisji Wyborczej zawiadomienie o utworzeniu tego komitetu.

W wyniku dokonanej weryfikacji wykazu podpisów PKW stwierdziła jednak, że do zawiadomienia dołączono jedynie 386 podpisów, a tym samym składający zawiadomienie nie dopełnili wymogu przedłożenia wykazu co najmniej 1 000 podpisów obywateli popierających kandydata. Sam skarżący również nie kwestionował ustaleń w tym zakresie, zarzucając PKW uchybienie w postaci zaniechania wezwania do uzupełnienia braków formalnych. Zarzut ten w ocenie Sądu Najwyższego należy uznać za całkowicie bezzasadny.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 29 sierpnia 2011 r, III SW 8/11: „obowiązek zebrania co najmniej 1.000 podpisów obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców oraz załączenia do

zawiadomienia ich wykazu, zawierającego szczegółowo wskazane informacje, jest więc wyraźnie określony w ustawie. Powinnością Państwowej Komisji Wyborczej jest sprawdzenie, czy zostały spełnione wszystkie ustawowe wymagania dotyczące złożenia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, w tym także, czy załączony wykaz obywateli popierających utworzenie komitetu zawiera wszystkie dane określone w ustawie. Jeżeli wady zawiadomienia są usuwalne, obowiązkiem Państwowej Komisji Wyborczej jest wezwanie pełnomocnika wyborczego do ich usunięcia w terminie 5 dni. Dopiero w wypadku nieusunięcia wad w terminie Państwowa Komisja Wyborcza odmawia przyjęcia zawiadomienia. Tryb ten z pewnością nie może dotyczyć wady polegającej na braku własnoręcznie złożonych podpisów (...). Oczywiście jest, że usunięcie wad co do zebrania odpowiedniej liczby podpisów obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego nie może polegać na zebraniu i przedłożeniu nowego wykazu po terminie przewidzianym do złożenia zawiadomienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 września 2002 r., III SW 28/02, OSNP 2003 nr 4, poz. 89)".

Bez znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie jest też fakt, że postanowieniem z 23 marca 2020 r., I NSW 4/20 uwzględniono skargę Komitetu Wyborczego X. Y. na uchwałę PKW odmawiającą rejestracji komitetu, bowiem okoliczności, które wówczas przesądziły o uwzględnieniu skargi (okresy obostrzeń sanitarno-epidemiologicznych związanych z epidemią wirusa SARS-COV-2), aktualnie nie zachodzą.

W rezultacie – w realiach niniejszej sprawy – wobec stwierdzenia, że zawiadomienie nie uzyskało wymaganego poparcia oraz upłynął już termin na dokonywanie zawiadomień (a zatem nie było możliwość uzupełnienia listy podpisów poparcia dla kandydata), trafnie PKW odmówiła przyjęcia zawiadomienia.

Na marginesie jedynie zauważyć należy, że sposób zbierania podpisów poparcia dla kandydatów na urząd Prezydenta RP został określony w ustawie, a organy państwowe organizujące proces wyborczy nie mają wpływu na jego kształt. Uwagi skarżącego w tym zakresie można zatem potraktować jedynie jako postulat zmiany przepisów w tym zakresie na przyszłość. Pozostają jednak bez znaczenia dla oceny zasadności skargi wniesionej w niniejszej sprawie.

Z tych względów, na podstawie wskazanych przepisów i art. 300 § 2 k.wyb...,
Sąd Najwyższy oddalił skargę.

Tomasz Demendecki Elżbieta Karska Marek Dobrowolski
[SOP]